

İzmir Milletvekilleri Avni Başman ve Muhiddin Erener'in, Gümrük Muhafaza Komutanlığı eski tayfalarından Alioğlu Hüseyin Toycanlar'a aylık bağlanması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/221)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Vazife esnasında gösterdiği, tafsilatı gerekçede beyan edilen, olağanüstü fedakârlık yüzünden iki bacağı kaybederek, üç nüfus ailesi ile birlikte, cemiyetin yardımına muhtaç bir hale düşmüş olan ve mevcut kanunlarla kendisine devamlı bir geçim çaresi teminine imkân bulunamayan, Gümrük Muhafaza Teşkilâtına mensup 62 numaralı motörün eski tayfası 1329 İzmir doğumlu Hüseyin Toycanlar'a aylık bağlanması hakkındaki kanun tasarısı gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur. Tasarının kanunlaşması için icabeden muamelelerin yapılmasına müsaade buyurulmasını saygılarımızla rica ederiz. - Ankara, 10 . V . 1951

İzmir Milletvekillerinden

Avni Başman

Muhiddin Erener

GEREKÇE

Gümrük Muhafaza Komutanlığının 62 numaralı motörü, 16 Ocak 1941 tarihinde Antalya bölgesinde bulunduğu sırada, karasularımıza mecburi iniş yapan bir İtalyan uçağının muhafazası için Antalya'da 52. Alaydan ifraz edilen üç subay ile birlikte iki ağır makineli tüfek takım ve erasının Kemer mevkiine nakli vazifesi ile hareket ederek Kemer önlerine varmış, fakat bir taraftan denizin dalgalı olması, diğer taraftan o mevkide iskele bulunmaması sebebinden sahilden kırk metre kadar açıta demirlemeye mecbur kalmıştır. Bu durum içinde subay ve eratta silâhların karaya çıkarılmasına başka hiçbir çare bulunamadığı için motörün tayfası 1329 İzmir doğumlu Ali oğlu Hüseyin Toycanlar, yarı beline kadar soyunup iki saate yakın buz gibi sular içinde uğraşarak, subay ve erleri teker teker sırtında taşımak suretiyle, müfrezeyi silâhları ile birlikte karaya çıkarmıştır. Vazifesini böyle üstün bir fedakârlıkla yapıp bitirdikten bir müddet sonra Hüseyin Toycanlar'ın sol ayağında sızlama ve şişkinlik belirmesi üzerine, kendisi ilkin Antalya Memleket Hastanesine yatırılmış, fakat orada hali gittikçe fenalaştığından, muhafaza teşkilâtından istifa suretiyle ayrılarak Manisa hastanesine yatmış ve orada tedavi yolu ile iyileşemeyeceği anlaşıldığı için sol bacağının kesilmesi zarureti hâsıl olduğundan bacak kesilmiştir. Aradan bir müddet geçtikten sonra Toycanlar'ın sağ bacağında da aynı mahiyette hastalık alâmetleri belirmiş ve gittikçe şiddetlenerek kendisini yıllarca ıstırap içinde bırakmış olduğundan nihayet bu bacağı da İstanbul'da Üniversite III. Cerrahi Kliniğinde kesilmiş ve Hüseyin genç yaşta iki bacağından mahrum kalmıştır.

Askerlik hizmetini Donanmada ifa etmiş ve terhisinden sonra Gümrük Muhafaza Teşkilâtına ücretli müstahdem olarak yazılmış olan Hüseyin Toycanlar'a mâlûl aylığı bağlanmasına ücretli müstahdem durumunda olmasından dolayı gerek zamanında ve gerek şimdi kanuni imkân bulunmadığı için kendisine bir defa 200 ve 1947 yılı içinde de Bakanlar Kurulu kararı ile 800 liralık ikinci bir yardım yapılmış; ayrıca mâlûl aylığı bağlanması için Tekel Bakanlığında yapılan teklif Maliye Bakanlığında reddedilmiştir.

Şimdi iki bacağından mahrum ve kendisi ile karısı ve iki küçük çocuğundan teşekkül eden ailesini geçindirmek için başkalarının yardımına muhtaç durumda kalan Hüseyin Toycanlar'a muayyen bir geçim imkânı temin edilemediği takdirde mutlak bir sefalet içine düşeceği aşikârdır. Fedakâr vazife kurbanı bir vatandaş ile ailesini bu elim duruma düşmekten korumanın millî bir borç olduğu düşüncesi iledir ki ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Maliye Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 2/221

Karar No. 65

6 . VI . 1951

Yüksek Başkanlığa

İzmir Milletvekilleri Avni Başman ve Muhiddin Erener'in Gümrük Muhafaza Komutanlığı eski tayfalarından Alioğlu Hüseyin Toycanlar'a aylık bağlanması hakkındaki kanun teklifi Maliye Bakanlığı, Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı temsilcileri ve teklif sahiplerinden İzmir Milletvekili Muhiddin Erener hazır buldukları halde incelendi.

Maliye Bakanlığı temsilcisi; teklifte adı geçen tayfanın 16 Ocak 1941 tarihinde mâlûl olduğunu ve o tarihte meriyette bulunan 1683 sayılı kanunun çerçevesine girmediğini ve bilâhara ısdar olunan 5434 sayılı Kanundan da evvel olduğu için kendisine mâlûl aylığı bağlamaya imkân olmadığını ve kanunda böyle bir gedik açılmasının doğru olmayacağını belirtti.

Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı temsilcisi ise adı geçen mâlûliyetin vatan hizmeti sırasında vukuageldiğini söyleyerek bu işe ait zabıtları ibraz etti ve maaş bağlanmasının yerinde olacağını açıkladı.

Teklif sahiplerinden muhiddin Erener (İzmir) vâzı kanunun maksadının, vatan hizmetinde mâlûl olan ve bilhassa iki ayağını birden kaybeden bir şahsı ilelebet bütün hak ve nimetlerden mahrum bırakmak maksadına mâtuflamadığını ve bu gibi mücerret hâdiselerin kanun koyucunun gözünden kaçmasının mümkün olabileceğini belirterek asıl maksada uygun olarak bu şahsa maaş bağlanmasının yerinde olacağını söyledi ve gerekçeyi tekrar izah etti.

Gereğini düşünen komisyonumuz:

Hâdisenin vukuu tarihinde adı geçen üretteli vazifesi emekliliğe tâbi bir hizmet değil

ise de sonradan bu vazife, Devlet çeşitli hizmetlerine emeklilik hakkı tanımış olan 4644 sayılı Kanunla emeklilik hakkına tâbi bir vazife sayılmış ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte vazifede bulunanların geçmiş hizmetleri de borçlanma yoluyla fiilî hizmetlerine katılmıştır.

Sırf, hâdisenin vukuu tarihinde vazife dışında ve vazifeden doğma sebeplerle mâlûl kalanlara maaş bağlanmasını gerektiren bir kanunun mevcut bulunmaması yüzünden bugün aynı vazifede bulunanlardan, bu gibi mâlûliyetlere uğrayanlara bağlanan aylıktan faydalanması imkân mevcut değildir.

Elinde olmayan ve hâdisede sunu taksiri de bulunmayan, sırf vazifesini cidden örnek teşkil edecek feragat ve fedakârlıkla yapmış olmasından doğan sebeplerle vukubulan vazife başındaki mâlûliyeti do'ayısı ile bu vatandaşın mağdur ve perişan bırakılması adalet kaideleriyle telif kabul etmeyeceği mülâhazasıyla teklifin esasını, aylığın vatani hizmet tertibinden verilmesi şartıyla ve ittifakla kabul etmiştir.

Madde'lerin müzakeresinde; teklifte kanun başlığı bulunmaması sebebiyle (vatani hizmet tertibinden bir mâlûle aylık bağlanmasına dair kanun teklifi) tarzında bir başlık ilâve edilmiştir.

Birinci maddede vuzuh bakımından bâzı ufak tadiller yapılmıştır.

İzzet Akçal (Rize) Bağ'anan maaşın dul ve yetimlere de intikalini istemişse de; vatani hizmet tertibinden verilen maaşların dul ve yetimlerine intikal etmemesi hususundaki pren-

sibin bozulmaması bakımından şayanı kabul görülmemiştir.

Teklifin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 3 ncu maddesi (Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür) tarzında değiştirilerek kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur. Maliye Komisyonu Başkanı

Rize	Bu R. Sözcüsü
Muhalefet şerhi aşağıdadır.	Zonguldak
<i>İzzet Akçal</i>	<i>Fehmi Açıksöz</i>
Kâtip	
Zonguldak	Diyarbakır
<i>Fehmi Açıksöz</i>	<i>M. Remzi Bucak</i>
Muş	Niğde
<i>Ferit Kılıçlar</i>	<i>Necip Bilge</i>

Siird	Sivas	Trabzon
<i>M. Daim Süalp</i>	<i>Şevki Ecevit</i>	<i>Tevfik Koral</i>
Konya	Zonguldak	
Umran Nazif Yiğiter	<i>Rifat Sivişoğlu</i>	
İmzada bulunamadı		

Muhalefet şerhi

14 . VI . 1946 tarih ve 4946 sayılı Kanunla üç vatandaşa bağlanan aylıkların, bunların dul ve yetimlerine de intikali kabul edilmiştir.

Bu itibarla Hüseyin Toyçanlar'a bağlanacak o'an aylığın mumaileyhin ölümü halinde dul ve yetimlerine, 4946 sayılı Kanunun birinci maddesi gereğince bağlanması için teklife bir hüküm ilâvesi reyindeyim.

Rize Milletvekili
İzzet Akçal

İZMİR MİLLETVEKİLLERİ AVNİ BAŞMAN VE MUHİTTİN ERENER'İN TEKLİFİ

Kanun tasarısı

MADDE 1. — Gümrük Muhafaza Komutanlığına mensup 62 numaralı motörün eski tayfası 1329 İzmir doğumlu Alioğlu Hüheyin Toyçanlar'a yüz lira mâlûl aylığı bağlanmıştır.

Bu mâlûl emeklilere tanınmış olan olağanüstü zam ve yardımlardan da faydalanır.

Ölümünde aylığı 5434 sayılı Kanunun 67. maddesinin c) ve 68. maddesinin a) ve b) fıkraları hükümlerine göre dul ve yetimlerine intikal eder.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunun hüküm'lerini Gümrük ve Tekel ve Maliye Bakanlıkları yürütür.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Vatani hizmet tertibinden bir mâlûle aylık bağlanmasına dair kanun teklifi

MADDE 1. — Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığına ait 62 numaralı Pireme motorü eski tayfası 1329 Lzmir doğumlu vazife mâlûlü Alioğlu Hüseyin Toyçanlar'a vatani hizmet tertibinden yüz lira maaş bağlanmıştır.

MADDE 2. — Teklifin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu Kanunu Maliye Bakanı yürütür.

— 4 —

Bütçe Komisyonu Raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 2/221
Karar No. 129

20 . VII . 1951

Yüksek Başkanlığa

İzmir Milletvekilleri Avni Başman ile Muhittin Eren'er'in, Gümrük Muhafaza Komutanlığı eski tayfalarından Alioğlu Hüseyin Toycanlar'a aylık bağlanması hakkındaki kanun teklifi, Maliye Komisyonu raporu ile birlikte komisyonumuza havale edilmiş olduğundan Maliye Bakanlığı ve Gümrük Muhafaza Komutanlığı temsilcileri hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Teklif sahipleri; Gümrük Muhafaza Komutanlığının 62 numaralı motöründe tayfa olarak vazife gören Alioğlu Hüseyin Toycanlar'ın, Antalya'da mecburi iniş yapan tayyarenin muhafazasına memur olan birliğin karaya çıkarılması için denize girerek bunları sırtında karaya çıkarmak suretiyle iki saate yakın bir zaman suda kalması neticesi olarak evvelâ sol ve bilâhara sağ bacaklarında hâsıl olan sızlama ve şişkinlikten dolayı iki bacağının kesilmiş olduğunu ve bu durum karşısında ücretli müstahdem bulunması cihetiyle evvelki mevzuata göre mâlûliyet maaşı tahsisine imkân bulunmadığı ve kendisine muayyen bir geçim imkânı temin edilemediği takdirde mutlak bir sefalet içerisinde düşeceğinden kendisine 100 lira mâlûl aylığı bağlanması maksadıyla kanun teklifinde buldukları bildirilmektedir.

Teklifin Maliye Komisyonunda görüşülmesi sırasında hâdisenin 1941 yılında vukubulduğu ve o tarihte mer'i olan kanunda ücretle müstahdem olanlara mâlûllük aylığı bağlanmasına dair bir kayıt mevcut bulunmadığı gibi bugün de böyle bir tahsisin yapılmasına da kanunen imkân olmadığı açıklanmış ve bu vatandaşın mağdur ve perişan bırakılmamasını teminen teklifin esasını, aylığın vatani hizmet tertibinden verilmesi şartıyla, kabul etmiş bulunmaktadır.

Komisyonumuz; Maliye Komisyonu raporunda da belirtildiği üzere 1941 yılında hâdis olan bir vaziyet muvacehesinde meri kanun hükümlerinden faydalanmak imkânı mevcut olmadığı gibi hâdisenin vukuu tarihinden sonra kabul

olunan kanunun da makale teşmil edilemeyeceğine göre adı geçen vatandaşa mâlûliyet maaşı tahsisine imkân olmadığını kabul etmekle beraber vatani hizmet tertibinden kimlere maaş tahsisi icabedeceği keyfiyeti üzerinde durmuş ve vatanşümül bir mahiyet arzeden fedakârlık mukabili muhtaç duruma düşen kimselere bu aylığın bağlanması gerekeceği neticesine varmış ve bu suretle adı geçen vatandaşa ifa eylediği hizmet bakımından vatani hizmet aylığı tahsisine, bu yolda aynı fedakârlıkları görülen binlerce vatandaşa da göz önünde bulundurarak imkân görmemiştir.

Yaptığı hizmet ve fedakârlık neticesinde mâlûl kalan bu vatandaşın muhtaç bir durumdan kurtarılması ve yaşama imkânının sağlanması için Tekel veya diğer bir idarede vücudiyile mütenasip bir vazifede istihdamı lüzumunu Hükümetin dikkat nazarına arz etmek üzere rapora dercini uygun gören komisyonumuz teklifin reddine karar vermiştir.

Kamutayın onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan İstanbul E. Aadakan	Başkan V. Burdur F. Çelikbaş	Sözcü Çanakkale E. Kalafat
Kâtip Bursa H. Şaman	Afyon K. A. Veziroğlu	Ankara M. Bayramoğlu
Balıkesir E. Budakoğlu	Çanakkale K. Akmanlar	Giresun M. Şener
İstanbul A. H. Başar	İstanbul C. Türkgeldi	İzmir B. Bilgin
Kastamonu H. Türe	Kırklareli Ş. Bakay	Konya R. Birand
Konya M. A. Ülgen	Mardin R. Erten	Mardin Dr. K. Türkoğlu
Ordu R. Aksoy	Rize O. Kavrakoğlu	Seyhan S. Barı
Sivas H. İmre	Tokad S. Atanç	Trabzon S. F. Kalaycıoğlu